

MONOGRAFIA
POKONFERENCYJNA

SCIENCE, RESEARCH, DEVELOPMENT
PHILOLOGY, SOCIOLOGY AND CULTUROLOGY

Berlin
30.01.2018

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ЗАСВОЄННЯ ФОРМ КОН'ЮНКТИВА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ДІЛОВИХ ТЕКСТАХ	
Дабаган І.М.	6
ТЕКСТЫ О СОВРЕМЕННОМ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМ ИСКУССТВЕ КАК ЭЛЕМЕНТ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ	
Попова Л.И.	9
АВТОРСЬКЕ МОВЛЕННЯ В ДИСКУРСІ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ НОВЕЛИ	
Чередниченко В. П.	12
АЙҚЫН НҮРҚАТОВТЫҢ ЗЕРТТЕУШІЛІК, СЫНШЫЛЫҚ ТҮЛҒАСЫ	
Кажибаява Г.К., Смагулова Н.К., Келес Бақытгүл	16
РЕАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТА «ОДЕЖДА» В МОЛОДЁЖНОМ СЛЕНГЕ (НА МАТЕРИАЛЕ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА)	
Сасина С.А., Бричева М. М., Кальная А.А.	20
ПОДПОЛЕ «ВЗГЛЯД Л. Ю. БРИК НА ХАРАКТЕР В. В. МАЯКОВСКОГО» КАК ЧАСТЬ ЛСП «ХАРАКТЕР В. В. МАЯКОВСКОГО»	
Куренкова Т.Н.	24
ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ І СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ-ЗООНІМОМ	
Козуб Л. С.	28
ШЛЯХИ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	
Борзунова Г.Ю., Осипов П.І.	32
ЗБІРНИК «НАУКА І КУЛЬТУРА: ДО 200-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Т.Г. ШЕВЧЕНКА» В НАЦІОНАЛЬНОМУ МУЗЕЇ ЛІТЕРАТУРИ УКРАЇНИ	
Уваров Ю.В.	34
ЕКЗИСТЕНЦІЙНО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ШУКАННЯ ІВАНА ЯЦКАНИНА: ТЕМАТИКА, МОТИВИ, ХУДОЖНІ ВИЯВИ	
Землянська А.В., Личковська І.О.	37

**НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ ИНТЕГРАЦИИ ЗАИМСТВОВАННОЙ
ИЗ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ЛЕКСИКИ В ОРФОГРАФИЧЕСКУЮ
СИСТЕМУ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА**

Нещеретова Т. Т., Коваленко А. Н. 41

**SCHWEIZERDEUTSCHER DIALEKT UND HOCHSPRACHE IN DER
VERGANGENHEIT**

Похитун Т.А. 44

AUSTRALIAN SLANG

Gorokhova I.V., Musaieva M. B. 47

**ЕТНОКУЛЬТУРНА СИМВОЛІКА ОБРЯДОВОЇ АТРИБУТИКИ ТА
ПРЕДМЕТІВ ТКАЦТВА**

Ткачук Н.О. 52

**THE FUNCTIONING OF THE TIME FORMS OF THE ENGLISH VERB IN
THE MODERN LITERATURE TEXTS**

Tytarenko O., Liulka O. 56

FUNKTIONEN DES WERBUNGSTEXTES

Корнева Н. А., Венедиктова Н.С. 62

**АССОЦІАТИВНО-ВЕРБАЛЬНА МОДЕЛЬ КОНЦЕПТУ РАДІСТЬ
В УКРАЇНСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ**

Хомчак О. Г., Волкова І.В. 65

**ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ СПЕЦИАЛИСТА ДЛЯ РАБОТЫ С
БОЛЬШИМИ ОБЪЕМАМИ ТЕКСТОВОЙ ИНФОРМАЦИИ**

Кравченко Т.В., Огиенко В.П. 68

**HEADLINES ADEQUACY FEATURES IN THE ADVERTISEMENTS OF
MASS MEDIA**

Третьяк Л. І., Мільто Н.Д. 71

**ЗНАЧЕННЯ СЛОВА «СЛІДСТВО» В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ТА
ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Крашеніннікова Т. В., Подворчан А.З. 74

АССОЦІАТИВНО-ВЕРБАЛЬНА МОДЕЛЬ КОНЦЕПТУ РАДІСТЬ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

Хомчак О. Г.

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови

Волкова І.В.

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Б. Хмельницького

Ключевые слова: концепт, языковая картина мира; модель; ассоциативный эксперимент

Key words: concept, linguistic picture of the world; model; association experiment

За Ф. де Соссюром, охоплення розмаїття всіх словесних образів, накопичених у всіх індивідів, – є долученням до пізнання того соціального зв'язку, який і утворює мову [Цит за: 1, с. 52]. Лабораторія філологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького вже впродовж майже десяти років займається моделюванням повсякденної мовної свідомості носіїв української мови. Лінгвісти кафедри української мови (Хомчак О.Г., Бабакова О.В., Митяй З.О., Юрченко О.В.) в певній мірі вирішують завдання, яке сформулював Ф. де Соссюр, впритул підійшовши до опису мовних картин світу.

Мета нашої статті – побудова асоціативної моделі концепту *радість* як об'єкту конструювання української мовної картини світу, а також опис асоціативів, що входять в структуру даного концепту.

На думку більшості дослідників, асоціативний експеримент є одним із

найбільш ефективних методів вивчення концептів як фрагментів національної мовної картини світу. Нами був проведений вільний асоціативний експеримент серед студентів МДПУ імені Богдана Хмельницького, який здійснювався протягом 2016-2017 років. В експерименті взяло участь 300 студентів.

Інформантам було запропоновано дати асоціативну реакцію на словестимул *радість*. Асоціативне поле досліджуваного концепту після завершення обробки отриманих результатів набуло такого вигляду:

РАДІСТЬ (300): посмішка 67, щастя 65, сміх 43, настрій, свято 31, друзі 30, сім'я 23, веселощі 19, діти, любов 13, емоції, здоров'я 12, успіх 11, життя 10, дитина 9, зустріч 8, дім, добро, мама 7, легкість, почуття, родина, сонце 6, близькі люди, добре, захоплення, кохана людина, подія, спілкування, спокій, тепло 5, батьки, безтурботність, весело, дитинство, досягнення, задоволення, кохання, морозиво, новини, очі,

позитив, щирість 4, весілля, компанія, кульки, літо, мрія, несподіванка, подарок, рідні 3, бажання, батьки, близькі, весна, вихідний, гармонія, горе, гроші, гумор, дружба, душа, ейфорія, забава, зарплата, канікули, квіти, кінець сесії, кіт, люди, моменти, море, народження, натхнення, оцінки, покупка, приємність, п'ятниця, салют, світло, свобода, сестра, собака, солодоці, сподівання, удача, шоколад 2, активність, бажане, безмежність, благополуччя, благородність, будинок, бурхливо, відпочинок, викид ендорфіну в кров, вагітність, везіння, велика, веселка, вечір, відмінно, відчуття, вічність, ворог, враження, все гаразд, День народження, диплом, дівчина, дівчинка, досконалість, достаток, друг, дружлюбність, емоційно, залік, звістка, здивування, їжа, книги, краса, кружляння, кішечка, лабрадор, лихоліття, людина, медвежа, мир, міміка, музика, Новий рік, насолода, незабутність, неземна, немовля, нескінчена, неспокій, нестримно, не сьогодні, нові речі, обійми, обличчя, одужання, одяг, оточення, печаль, пізнання, підйом, піднесення, підсвідомість, пляж, повага, повернення, погода, події, політ, поступки, похвала, початок, прагнення, пригоди, п'ятірка, радіо, результат, розваги, розум, розуміння, розчулення, руки, сила, снігопад, собаки, солодке, співати, спогади, стан душі, стипендія, стрибки, сукня, сюрприз, танці, телевізор, телефон, турбота, увага, улюбленець, умиротворення, фільм, хвилювання, хороший день, христини, цукерки 1, відмов немає.

За допомогою методу когнітивної інтерпретації представляємо отримані нами мовні одиниці у вигляді набору когнітивних ознак, які розташовані в порядку зменшення їх частоти.

Концепт *радість* співвідноситься із: **позитивними емоціями 168** (посмішка 67, сміх 43, настрої, свято 31, веселощі 19, емоції 1, весело 1, добре 1, гумор 1, ейфорія 1, забава 1, відчуття 1, враження 1); **абстрактними явищем 125** (щастя 65, любов 13, здоров'я 12, успіх 11, життя 10, добро 1, легкість 1, почуття 1, мрія 1, гармонія 1, душа 1, світло 1, свобода 1, удача 1, безмежність 1, вічність 1, мир 1, незабутність 1, підсвідомість 1); **дружбою 53** (друзі 30, зустріч 8, близькі люди 1, спілкування 1, позитив 1, компанія 1, близькі 1, дружба 1, все гаразд 1, дівчина 1, друг 1, дружлюбність 1, звістка 1, оточення 1, поступки 1, пригоди 1); **родиною 57** (сім'я 23, діти 1, дитина 9, дім 1, мама 7, родина 1, спокій 1, тепло 5, батьки 1, рідні 3, сестра 3, будинок 1, досконалість 1, немовля 1, обійми 1, повага 1, порозуміння 1); **канікулами 21** (сонце 6, задоволення 1, морозиво 1, літо 1, подорожі 1, весна 1, канікули 1, моменти 1, море 1, бурхливо 1, відпочинок 1, насолода 1, пляж 1, події, умиротворення 1); **весіллям 13** (кохана людина 1, подія 1, кохання 1, весілля 1, кульки 1, народження 1, благополуччя 1, викид ендорфіну в кров 1, вагітність 1, краса 1, неземна 1, нестримно 1, танці 1); **дитинством 20** (безтурботність 1, веселка 1, дитинство 1, щирість 4, несподівано 1, бажання 1, солодоці 1, сподівання 1, ді-

вчинка 1, здивування 1, співати 1, політ 1, спогади 1, стан душі 1, стрибки 1, христини 1, веселка 1); **частинами тіла 4** (очі 1, міміка 1, обличчя 1, руки 1); **Днем народженням 13** (подарунок 1, квіти 1, приемність 1, бажане 1, велика 1, День народження 1, музика 1, нові речі 1, розваги 1, сукня 1, сюрприз 1, хороший день 1); **навчальним процесом 15** (вихідний 1, кінець сесії 1, оцінки 1, везіння 1, відмінно 1, диплом 1, залік 1, пізнання 1, книги 1, повернення 1, п'ятірка 1, розум 1, стипендія 1, телефон 1, увага 1); **антонімічним рядом 6** (горе 1, ворог 1, лихоліття 1, неспокій 1, печаль 1, розлучення 1); **роботою, працею 17** (гроші 1, зарплата 1, люди 1, натхнення 1, п'ятниця 1, активність 1, вечір 1, достаток 1, людина 1, нескінченна 1, підйом 1, одяг 1, піднесення 1, похвала 1, прагнення 1, результат 1, сила 1); **тваринами 7** (кіт 1, собака 1, лабрадор 1, кішечка 1, благородність 1, медвежа 1, улюбленець 1); **їжею 6** (шоколад 2, їжа 1, солодке 1, цукерка 1, покупка 1); **Новорічними святами 9** (Новий рік 1, салют 1, події 1, початок 1, радіо 1, снігопад 1, погода 1, телевізор 1, кружляння 1).

Отже, концепт *радість* у свідомості сучасних носіїв має велику кількість асоціативних об'єктувань, які представлені 16 когнітивними ознаками,

що організують його асоціативно-вербальну модель. **Ядро** концепту складається із когнітивних ознак: позитивний настрій 168, абстрактні явища 125, родина 57, дружба 53. **Навколоядерна зона**: канікули 21, дитинство 20, з роботою, працею 17. **Ближня периферія**: навчальний процес 15, весілля 13, День народження 13. **Дальня периферія**: Новорічні свята 9, антонімічний ряд 6, їжа 6, тварини 7, частини тіла 4. **Крайня периферія** відсутня.

Література

1. Алпатов В.М. История лингвистических учений. – М.: Языки славянской культуры, 2001. – 320 с.
2. Бабакова О.В. Асоціативні ознаки концепту лелека в українській лінгвокультурі / О. В. Бабакова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». – 2016. – № 20. – Т. 1. – С. 8-10.
3. Хомчак О. Г. Концепт Мелітополь в наївній картині світу студентів / О. Г. Хомчак, І. В. Волкова // Филология, социология и культурология. Современные проблемы и перспективы развития / Filologia, sociologia i kulturoznawstwo. Współczesne problemy i perspektywy rozwoju. 30.01.2017 – 31.01.2017. Warszawa. – С. 93-96.
4. Юрченко О.В. Дефініція концепту в сучасних лінгвістичних дослідженнях / О. В. Юрченко // Вісник Запорізького Національного університету. – 2008. – № 2. С. 268-272.